

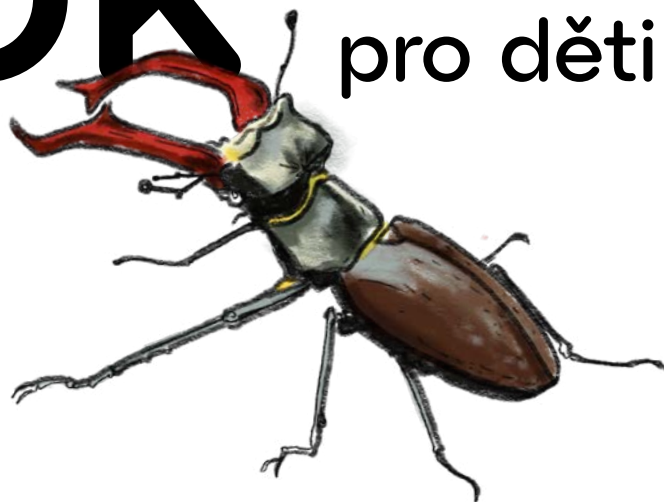

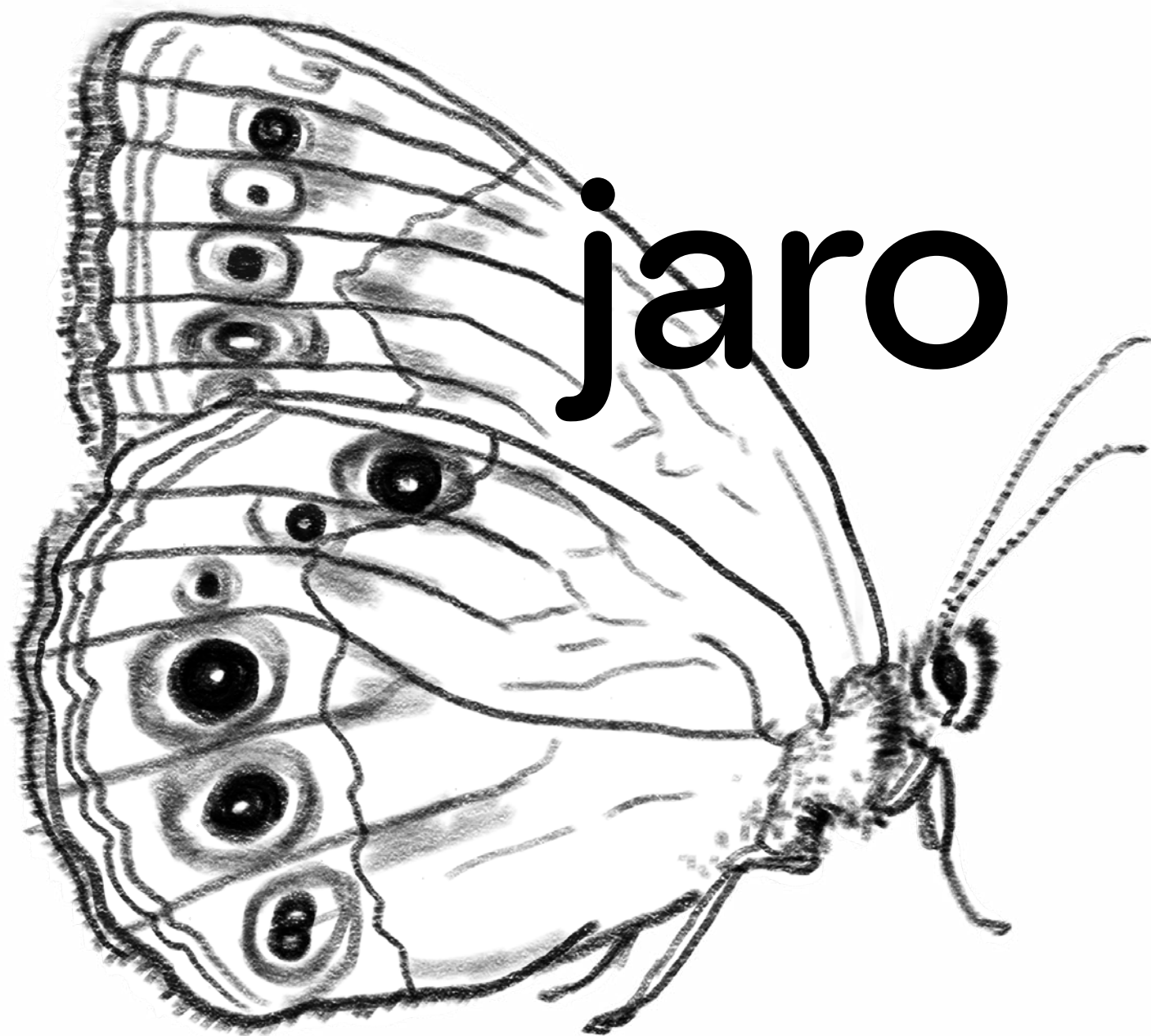
přírodou

po celý

rok

pracovní listy
pro děti

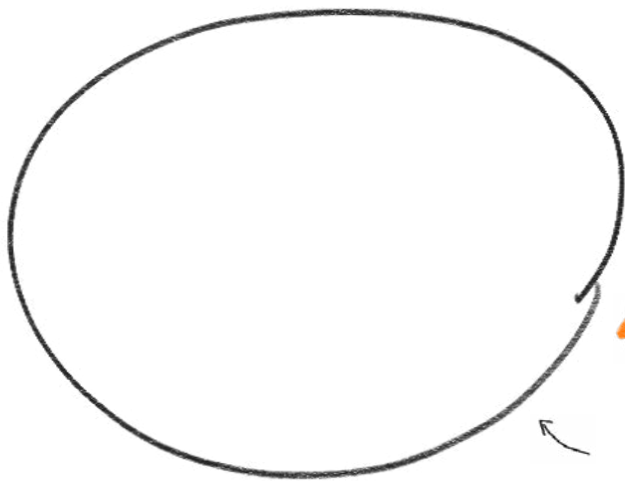
jaro

1. Vybarvi okáče. Na malém obrázku vidíš jeho reálné barvy. Ty si ale můžeš dělat s pastelkami, co chceš. Okáč si přímo říká o barevná oka a zkrátka zbrusů nový kabát!

HMYZ

Tak například tohle je okáč. Okáč jílkový. Je to ohrožený druh a vyskytuje se tak trochu všude a nikde. Potkat ho můžeme klidně i na Sibiři, ale u nás jen na Moravě! Motýl si vybírá místo k životu podle určitých rostlin, které jsou nejlepší pro jejich housenky. Takže takový okáč, ten miluje rostlinu s drobnými klásky jménem ostřice.

Tolik rukou, nohou a do toho křídla? Čert aby se v tom vyznal. Když ale dáme hlavy dohromady, můžeme se s několika zajímavými druhy seznámit blíže. Pojd' se podívat hmyzu na kloub, teda spíš na mnoho článků. Můžeš vybarvovat, zapisovat, kreslit a dozvíš se i něco nového!

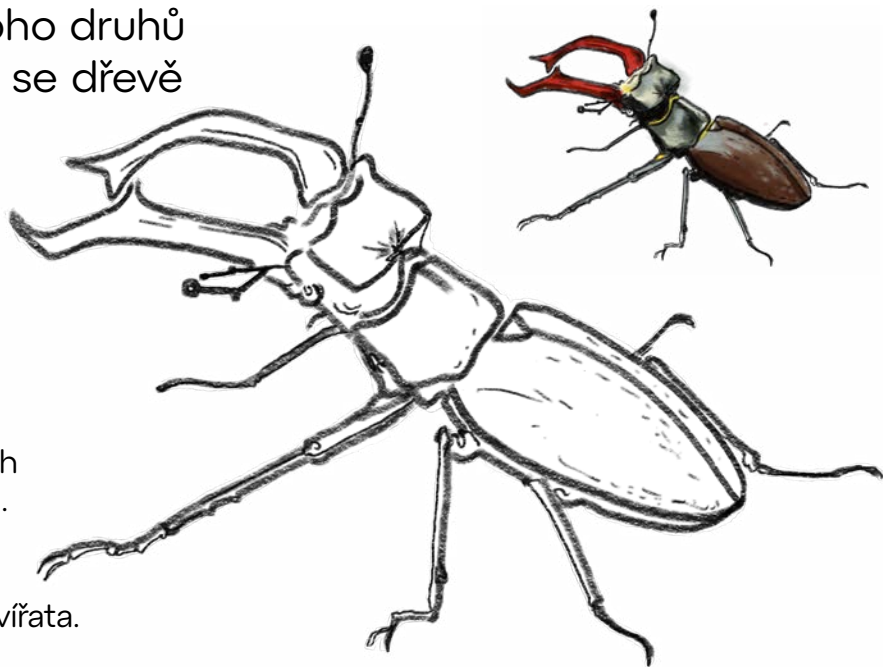

2. Okáč patří do čeledi babočkovitých. Těch je na světě kolem 5000 druhů. A tady už se dostáváme k názvu asi nejznámějšího motýla (a motýl Emanuel to není), babočka admirál nebo babočka paví oko. Věděl/a jsi, že díky jeho výrazným a snad i strašidelným okům na křídlech, která připomínají oči sovy, je lépe chráněn před predátory? Zkus takové dvě oči nakreslit.

V lesích a hájích je občas dobré ponechat staré tlející dřevo. Mrtvé pařezy, upadlé větve nebo třeba i větrem polámaný a spadnutý strom může být skvělým domovem pro mnoho druhů hmyzu. V takovém rozkládajícím se dřevě klade rád larvy i největší brouk Evropy jménem roháč. Larvy roháče se vyvíjí klidně i pět let! Věděl/a jsi to? Dospělý brouk pak už žije jen pár měsíců.

3. Larvy roháče mají tvar písmene „cé“, vidět na nich můžeme už i malá kusadla. Napiš své jméno tak, že některá písmena budou ztvárňovat určitá zvířata.

4. U roháče ještě chvíli zůstaneme. Kusadla samečka jsou obrovská! Podobají se paroží jednoho známého lesního zvířete a stejně jako on je roháči používají k zápasu mezi sebou. **Jaké zvíře máme na mysli?**

5. Co by si asi tak tihle dva řekli, kdyby měli stejnou velikost a potkali se v lese? Vymysli jejich speciální pozdrav. Fantazii se meze nekladou!

Další obr. Jeden z našich největších brouků, který klade vajíčka do kůry živých dubů! Tam se pak vylíhnou larvy a prožirají se stromem skrz naskrz.

6. Poznáš brouka? Ne nadarmo se tomuto brouku říká velice podobně, jako se jmenuje povolání, kde člověk pracuje se dřevem (ve stavebnictví).

7. (Že má hmyz svá vývojová stádia, jsme se už okrajově zmínili.) Poznáš, která slova do jejich vývoje nepatří? Škrtni je.

vajíčka housenka
houska čepice
larva kukla
barva imago

(Pozn. imago znamená dospělý jedinec.)

Další ohrožený druh žijící hlavně na jižní Moravě je kouzelná kudlanka nábožná. Proč kouzelná? No, až ji někdy v přírodě potkáš, určitě si nejdřív budeš myslet, že je to nějaká větvička nebo tráva, dokud se nepohne. Věděl/a jsi, že kudlanka dokáže takhle nehybně číhat i několik hodin?

8. Kudlanka bývá světle zelená, vzácně může být i hnědá nebo hnědošedá. Jakou barvu jí dáš ty?

9. Zkus si to s někým ve dvojici. Číhejte, nehýbejte se, nesmějte se a — kdo to první vzdá:)?

Denní motýl, který létá i v noci! To je přástevník kostivalový, docela neznámé jméno u nás hojného motýla. Tenhle motýl má přední křídla barevná jako zebra a zadní pár křídel vypadá zase jako beruška.

10. Jaký název bys takovému motýlovi dal/a, kdybychom vycházeli ze slova „zebra“ a „beruška“? Hraj si s češtinou!

11. A nakonec opakováníčko. Zkus vyplnit tajenku. Vyjde ti denní doba, kdy nejčastěji vylétávají brouci ze svých útočišť.

1. Jak se nazývá třída živočichů, kteří mají 6 nohou?

2. Název druhu motýla, který byl zřejmě namalován ve známé pohádce jako motýl Emanuel.

3. Veliký brouk s velmi dlouhými tykadly. Jeho přítomnost na stromech znamená nemoc stromu.

4. Tvar hlavy kudlanky nábožné?

5. Než se vylíhne motýl, zachumlá se larva do takzvané...

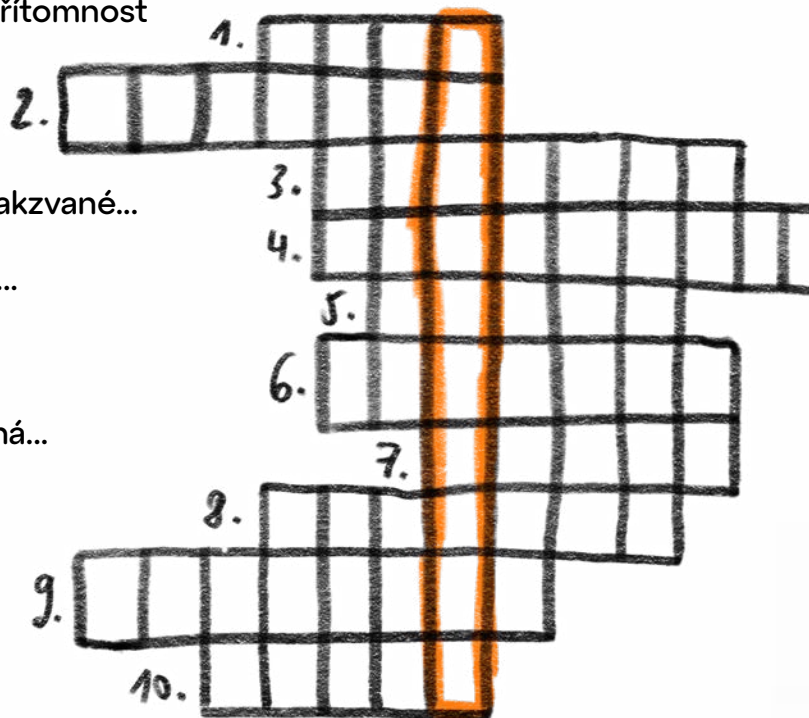
6. Když mluvíme o zvířatech, neříkáme kluk, ale...

7. Největší brouk u nás?

8. Brouk nemá na hlavě paroží, ale jemu podobná...

9. Hmyz, který vypadá jako stéblo trávy a je jediným druhem u nás žijícím běžněji v tropech.

10. Pro jaké vývojové stádium brouka roháče je typický tvar písmene „cé“?

ODPOVĚDI/HMYZ: 4. jelen; 6. tesářík (obrovský); 7. škrtnout; houska, barva, čepice; 10. příklad slovní hříčky: zebra/beruška nebo beruška, ...; 11. tajenka: ZA SOUMRAKŮ (1. hmyz; 2. babočka; 3. tesářík; 4. trojúhelník; 5. kukla; 6. sameček; 7. roháč; 8. kusadla; 9. kudlanka; 10. larva)

O NETOPÝROVI JMÉNEM STELLA

Je to síla, to ti povím,
hlavou dolů klidně hovím.
Pohledem ti neuhnu,
savec řádu letounů.

Netopýra černého, latinsky
barbastella barbastellus, najde-
me po Evropě téměř kdekoliv.
Prozkoumej jeho příběh
a přidej ruku k dílu.

Létám díky krásným blánám,
tmy se vůbec neobávám.
Závrať, tu jsem neměla,
já se jmenuji Stella.

2. Díky blánám mohou netopýři
dobře létat. Jaká další zvířata
mají blány (mohou s nimi
například výborně plavat)?

1. Kdykoliv uvidíš bublinu, napiš do ní, co si
Stella myslí nebo co vtipného zrovna říká.

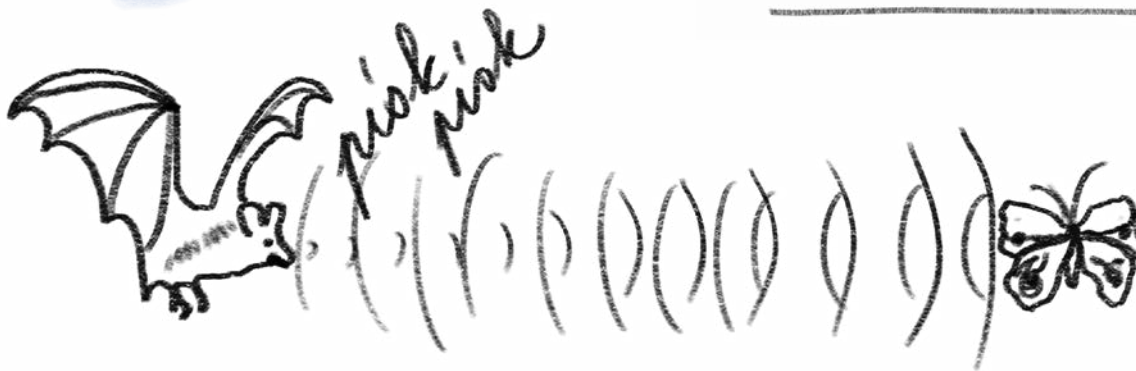
Krev jsem dneska dvakrát pila,
čípak byla, čípak byla?
Ty se mě prosím neboj,
žeru žáby, dám pokoj.

Orientace na place?
Pomocí echolokace!
Každá drobná proměna?
Práskne mi ji ozvěna!

Ne vždy slouží tenhle radar,
to když vařím, čekám nezdar.

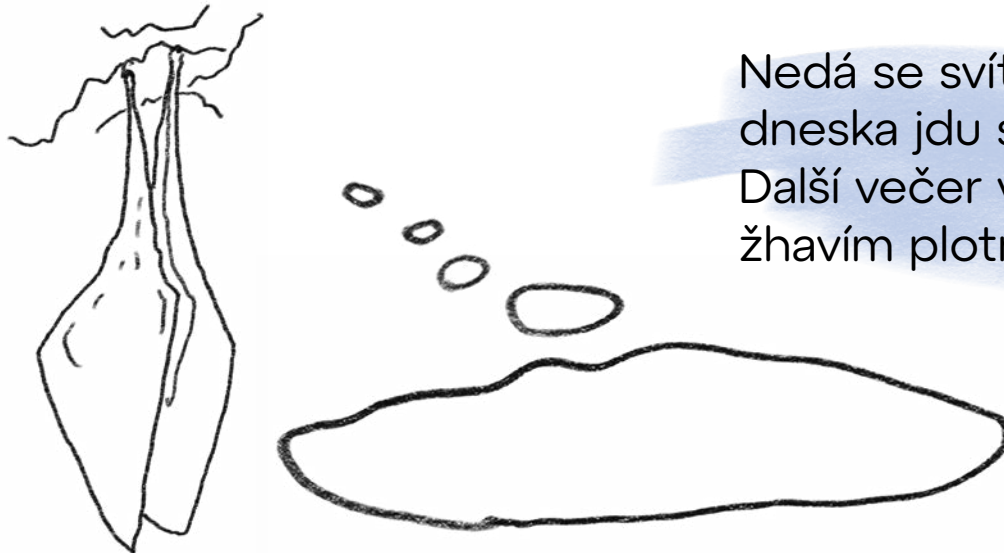
3. Echolokace je způsob, jakým netopýři zjišťují třeba to, jak daleko je jejich kořist. Vydají zvuk, ten se o nějaký předmět odrazí a jde zpět k uším netopýra. (A mám tě, motýle!) K čemu dalšímu by ještě mohl netopýr echolokaci používat?

To jsem takhle jednou potmě
jídlo spálila na plotně.
Žába, vrabec nebo lín?
Já černobíle vidím.

4. Nakresli na pánvičku, čím se takový
netopýr živí. A neboj, naše krev to není,
to je jen báhorka o upírech. Jsou to drob-
ná zvířata jako například žába nebo nejčas-
těji dvoukřídlý hmyz!

Nedá se svítit, pohoda,
dneska jdu spát zas hladová.
Další večer v jeskyni
žhavím plotnu v kuchyni.

Vzhůru nohama a v klidu,
jsme symbolem štěstí lidu.
Já jsem druh ohrožený,
chraňte mě, muži, ženy!

5. V Číně je netopýr symbolem štěstí! Jaké symboly štěstí používáme my? A jaké ty osobně?

ODPOVĚDI: 2. například: bobr, tuleň, žába, želva, krokodýl, hroch, pelikán, kachna, racek, ...; 3. kro-
mě vyhledávání potraviny také ke komunikaci nebo orientaci v prostoru; 4. mýry, pakomáři, brouci,
pavouci, žáby, ryby, nektar z květů, pyl, plody, ...; 5. zlaté prase, podkova, čtyřlístek, kotva, srdce, ...

léto

Voda, sluneční paprsky a vítr pohupující větvemi. Nebo bouřka, temně modrá obloha a ten nejčerstvější vzduch. Prázdniny mají mnoho podob. Jak si představuješ letní den ty?

1. V létě moc krásně kvete jedna vysoká královna květin. Jmenuje se divizna. U nás roste více druhů divizen a kvetou žlutě, ty znáš možná nejlépe. Vévodí jim ale dnes již ohrožený druh, divizna brunátná. Má fialové květy a někdy i jeden metr výšky! Vybarvi ji.

PRÁZDNINY

V létě může být pěkné vedro, nebo může pršet celý týden. Počasí nám tak trochu určuje, jak si ty prázdniny užijeme. Kdo má ale pod čepicí (to se tak říká), na toho si počasí jen tak nepřijde.

2. Vyplň další rady a tipy, co dělat, aby ses nenudil/a. Až nastane ta chvíle a ty si budeš zoufat, podívej se na tuhle stránku a inspiruj se! Vybarvi počasí.

				
DOMA	jdu ven	jdu ven	čtu, vyrobím si, hraju na	jdu na komarády, skáču parádky,
NA CHALUPĚ		jdu se koupat, jdu do lesa,	kreslím si v kalužích klackem, kroužím holinky,	stavím v lese domek ze šišek a klacíků,
V VODY		učím se plavat, skákal šipku, ...		
S KAMA-RA'DY	hrajeme stopo-sahou	jdeme na houby nebo borůvky,		mičové hry, schovka

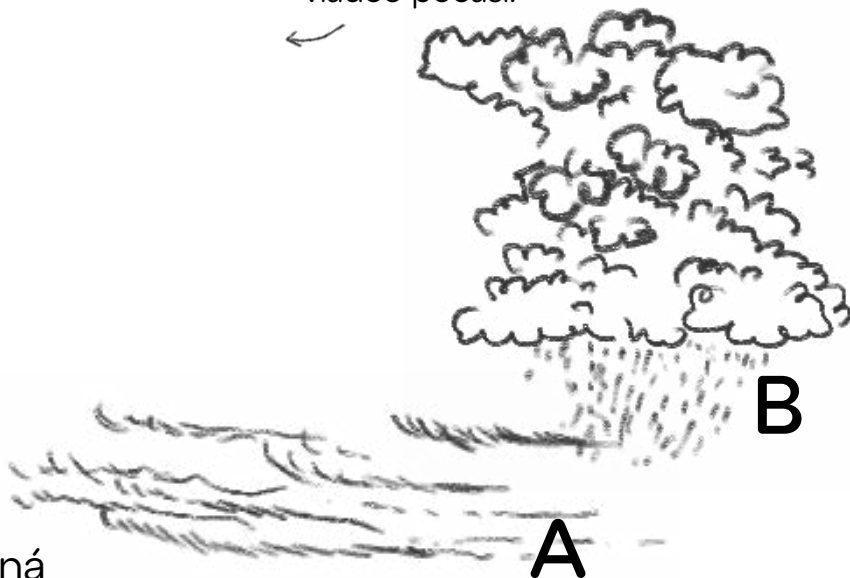
Staří Řekové si počasí a jeho divokost, například bouře, spojovali s Diem, vládcem bohů a pánem nebes i hor. (Tomuhle bohu se v prvním pádě říká Zeus).

3. Dokresli starověkého boha Dia, vládce počasí.

4. O kterém z nakreslených mraků si myslíš, že je bouřkový? Vybarvi je všechny a nešetři barvičkami.

Cumulus, ten huňatý bouřkový a dešťový mrak bývá na nebi pěkně nízko. Jiný zase vypadá jak roztahaná vata, ten se jmenuje Cirrus (řasa). Letní mrak.

5. Spoj obrázek se správným počasím.

SLUNEČNO

ZATAŽENO

POLOJASNO

DĚŠŤ

6. Když je venku nádherně, láká to do vody. Plaveš nebo se učíš plavat? Potápíš se?

Ř _ _ _

__ O M

R _ _ _ Í

__ E Z E _ _

__ _ U A L _ _ Š _ _

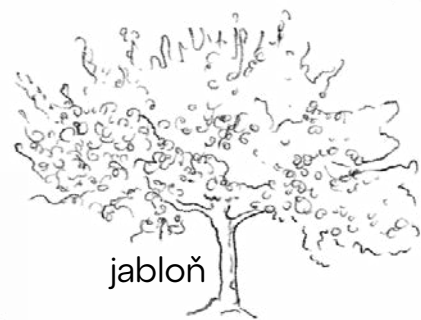
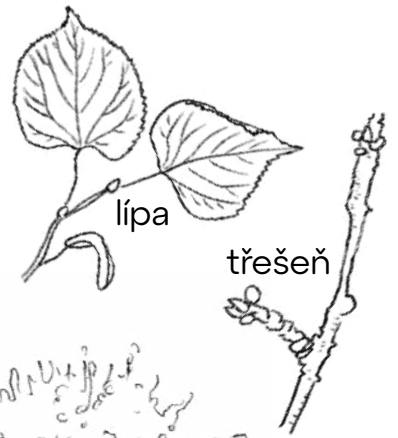
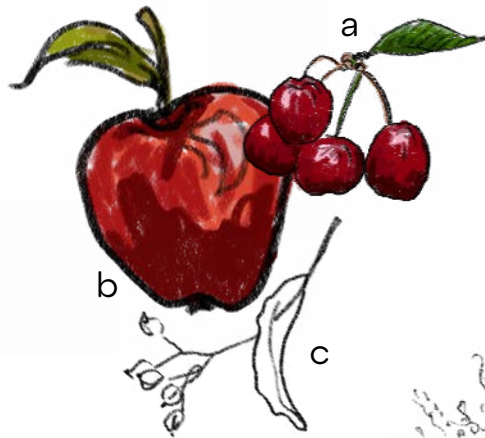
__ _ _ E N

M _ Ř _ _

__ A N A

7. Kde všude se dá v létě koupat? Doplň slova, každé písmeno v zeleném kolečku je písmeno z tajenky. Poznáš, jaké slovo schovává tajenka? Je to něco, co si nechceme zapomenout, když jdeme plavat.

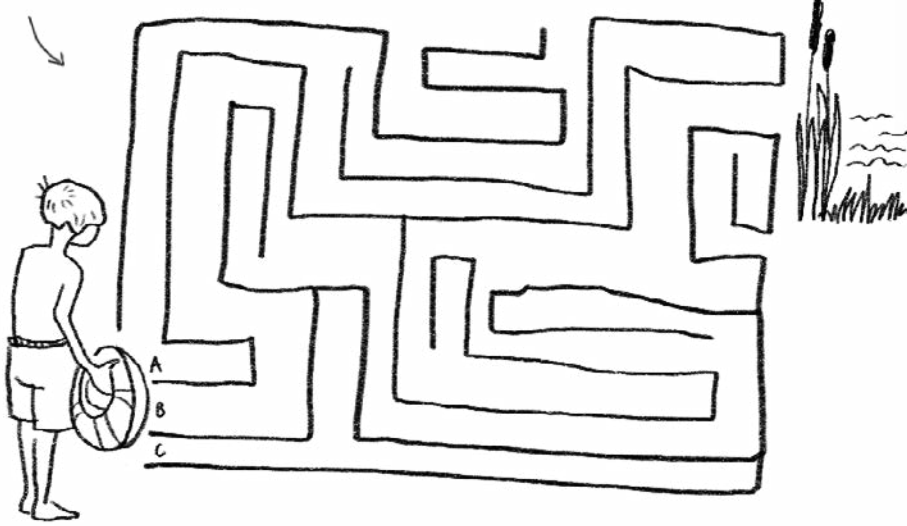
8. Už jsi někdy lezl/a na strom? Na nich totiž roste třeba velká spousta šťavnatého ovoce. Poznáš, jaký strom nese jaký plod? Spoj je a vybarvi.

TAJENKA (zamíchej písmena):

9. Najdi správnou cestu na koupaliště.

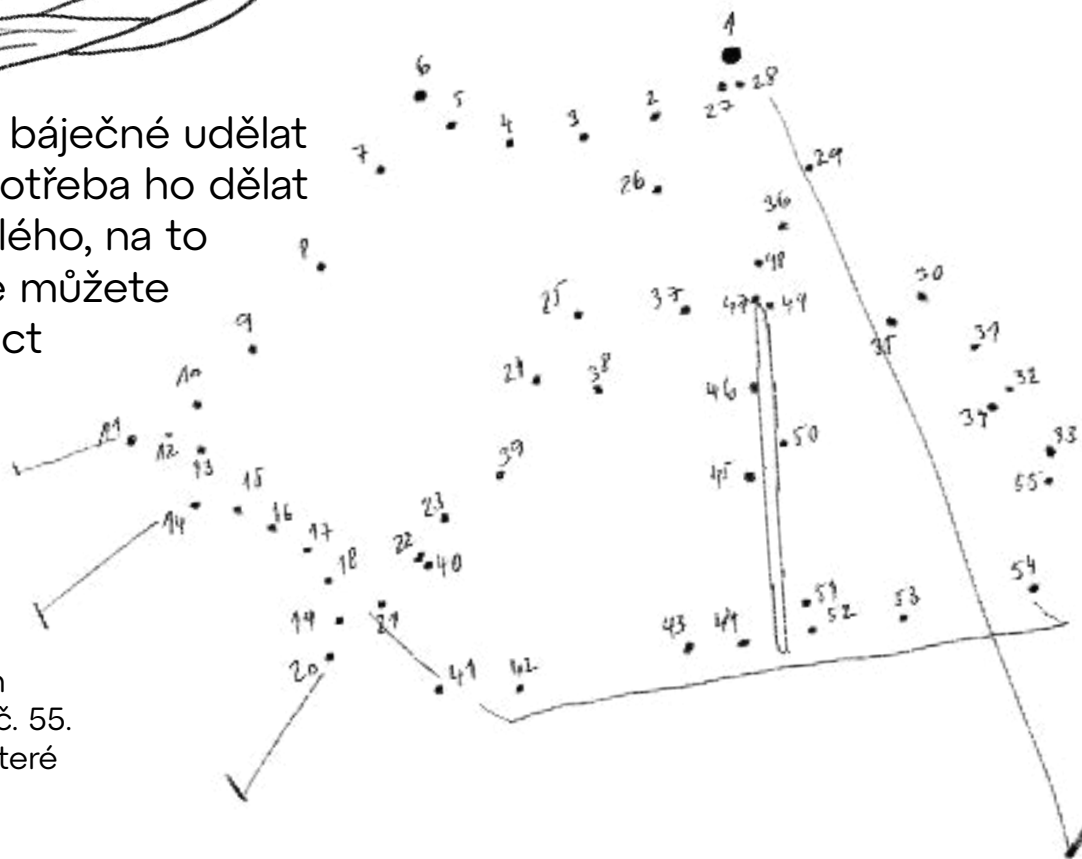

Skočit do vody, to známe. Už jsi někdy plaval/a v kukuřici? (To je jen obrazně řečeno.) V takovém poli vzrostlé kukuřice je moře možností, jak si tam hrát!

10. Můžeš svazovat listy k sobě a dělat tak uličky pomyslného města. Můžeš vyrábět z kukuřice panenky nebo z listů utkat koberec. Až takové pole potkáš, něco z těch nápadů vyzkoušej. Dnes si tuhle kukuřici jen tak vybarvi.

V letních večerech je báječné udělat si venku ohýnek. Je potřeba ho dělat za přítomnosti dospělého, na to nezapomeň. Pak si ale můžete zpívat, ohřát se a opět například buřty nebo kukuřici na klacku. Mňam!

11. Spoj všechna čísla jedním tahem — od jedničky až do č. 55. Objeví se ti obrázek obydlí, které využíváme na výlety a spaní v přírodě. Jak se nazývá?

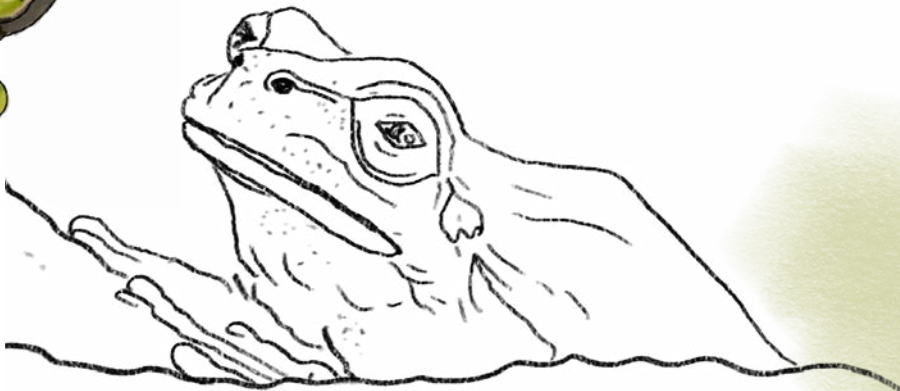
ODPOVĚDI: 4. B; 5. sluníčko=SLUNĚČNO, kapky=DĚŠT, zamračený mrak=ZATAŽENO, sluníčko s mrakem=POLOJASNO; 7. ŘEKA, LOM, RYBNÍK, JEZERO, KOUPALIŠTĚ, BA-
ZĚN, MOŘE, VANA = PLOVÁKY; 8. lípa=c, třesoh=a, jablko=b; 9. B; 11. stan.

BLAŽENÝ PŘÍBĚH O BLÁŽE

Rosnička, malá žabka, o které jsi už určitě slyšel/a. Vyskytuje se téměř po celé Evropě, i tak je to ohrožený druh. Koho ale určitě ještě neznáš? Blážu. Žábu Blážu!

V létě se chodíme koupat do bazénů, ale i řek a rybníků, které jsou plné živočichů. Jedno zvíře, které jsi už určitě někdy potkal/a, je velmi zajímavé. Trochu pohledné a trochu nepohledné, trochu rychlé a trochu pomalé. Chodí, nebo nechodí? Skáče! Je to žába. Poznej příběh žáby Bláži o jejím zamilování i mokřém životě.

1. Žábu Blážu představuje v tomto příběhu druh zvaný rosnička zelená nebo taky stromová, latinsky *Hyla arborea*. Patří do třídy obojživelníků, tedy žije i na suchu i v mokru. Dokresli Bláže nohy pod vodou.

Nepřipomínej mi
prázdnin konec,
na louce je srna,
v lese kanec.

V rybníku žije kapr,
to víme,
o svěžím koupání
denně sníme.

V řece voda teče,
chladí, studí,
proud nás vždycky
tiše osvobodí.

I prát bělostné
prádlo můžeš tam,
štiky vždycky
na bělici chytám.

Žabí samci mívají po stranách hlavy
rezonanční měchýřky, zatímco naše
rosnička zelená (nebo také ropucha)
má jen jeden, a to v hrdle. Tyhle
měchýřky žáby rozvibrují a vydávají
tak známý skřehotavý zvuk.

3. Na obrázku rosnička nafukuje hrdlo a chystá se kvákat.
Žába Bláža právě myslí na svého prince. Napiš, nebo
nakresli do bubliny, jaký by měl ten vysněný princ být!

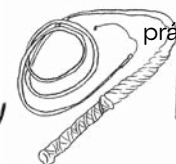

2. Doplň obrázkový rébus. Dosaď do slova vždy tu
část, která je nakreslená, a dostaneš zcela jiný význam!

rosnička ze á
z květiny se dělá látka

krásný nový den

ža ka ve vodě
práskne se jím a kůň nebo kráva běží

po it a odpočívát

Všechny žabičky
sluní se a sní,
co okolo letí,
to v klidu sní.

Jednou Bláža
na kameni stála,
snila si, snila,
prince si přála.

Velký skokan!
Bláža bulvy valí.
Šplouch, šplouch...
Něco se
ve vodě válí.

Neletěl to můj
žabí princ, letěl?
By asi proužkatý
plavky neměl?!

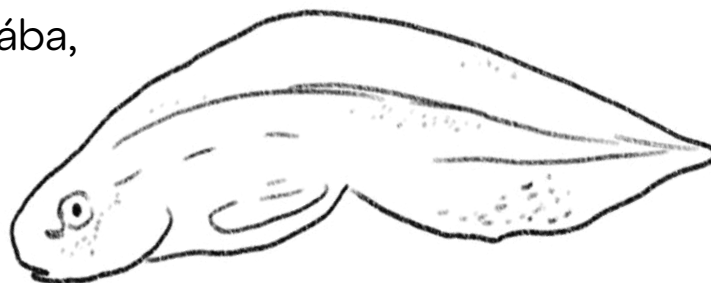

4. Dokresli, jak asi vypadá Bláži
překvapený a zamilovaný výraz,
když lidský skokan skočí do vody. :)
Obrázky vybarvi.

Larva žáby a vlastně všech obojživelníků se nazývá pulec. Pulci jsou beznozí, mají dlouhý ocas a vnější žábry. Než se z pulce stane žába, trvá to i několik měsíců.

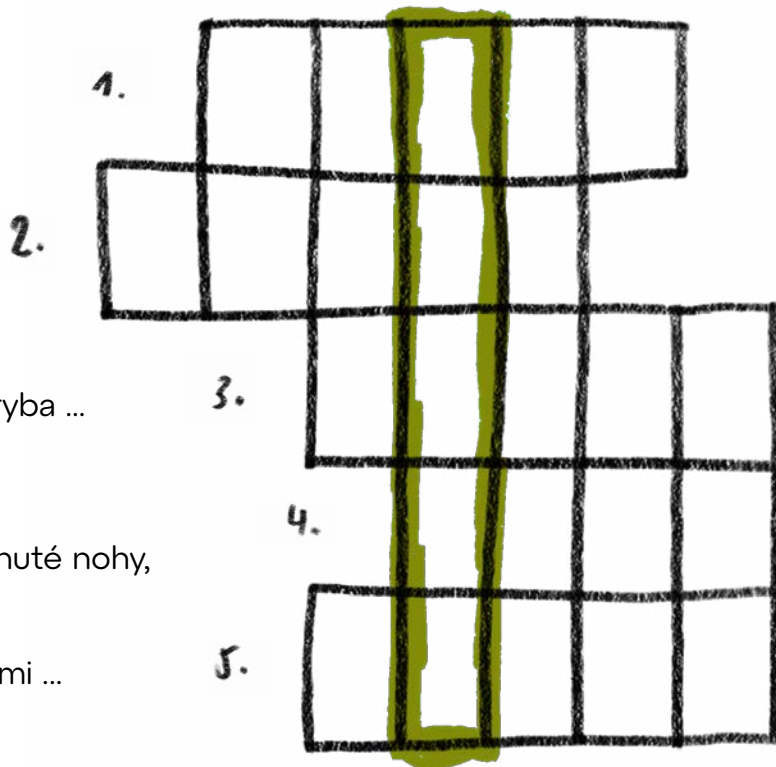
5. Vybarvi pulce a dokresli mu sourozence.

Tak tam žába
Bláža sedí dodnes.
Máš-li cestu kolem,
jídlo dones.

Držíme jí
všechny palce,
holce,
ať má brzy
ňáký malý pulce!

6. Vyplň tajenku. Výsledné slovo je latinský název pro žáby.

1. Jak se říká pohybu ve vodě? Ve vodě ryba ...
2. Žába má mezi prsty plovací
3. Mláděti od žáby, které ještě nemá vyvinuté nohy, říkáme ...
4. Žijí ve vodě, nemají nohy, dýchají žábami ...
5. Jaké pohlaví žáby mívá k dorozumívání rezonanční měchýřky?

podzim

U nás žije mnoho druhů ptáků. Pro koho vlastně rádi vyrábíme budky? Koho chceme nalákat do našich zahrad a parků?

PTÁCI

Nejběžnějšími ptáky v našich lesích či zahradách jsou například: vrabec, zvonek, kos a taky sýkora. Zastavme se u sýkorek. Sýkora je jméno rodové. Patří mnoha druhům sýkorek jako třeba: koňadra, lužní, babka, uhelníček nebo třeba parukářka, takový malý pankáč!

1. Vybarvi sýkorku. Pokud jí uděláš modrou čepičku a černý pruh přes oko, je to sýkora modřinka, pokud ji vybarvíš černě od oka výš, bude se jednat o sýkoru koňadru.

2. Nakresli, jak si takovou sýkoru parukářku představuješ.

3. A teď se podíváme na zoubek dalším ptákům, které jsme v úvodu zmínili — vrabec, zvonek a kos. Taková parta! Vymysli krátký rým nebo básničku, kde se názvy těchto ptáků budou vyskytovat, ale kde také využiješ slovní hříčky. Určitě víš, že existuje nástroj „kosa“ nebo že „je venku někdy pěkná kosa“ nebo že na zvonek se dá zvonit. Možná víš i něco o specifické chůzi pana vrabce... Využij toho!

Proč vlastně vyrábíme budky? Vždyť by si ptáci mohli najít skrýš v přírodě sami... Ve skutečnosti to není tak docela pravda. Ptáci nejčastěji hnízdí v dutinách starých stromů, ty ale lidé často kácí a z volné přírody, parků či zahrad je odstraňují.

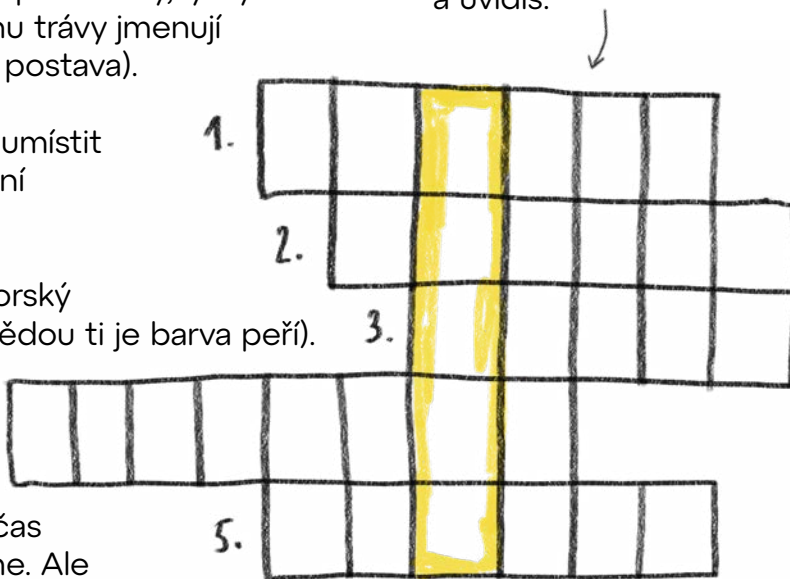
4. Popiš, kde ptáci v přírodě rádi hnízdí. Náповědou jsou ti obrázky.

Občas se setkáme s takovou budkou, která má bidýlko. To je spíše jen na ozdobu. POZOR, není dobrý nápad dávat na budku bidýlko. Usnadňujeme tím predátorům přístup k ptáčatům!

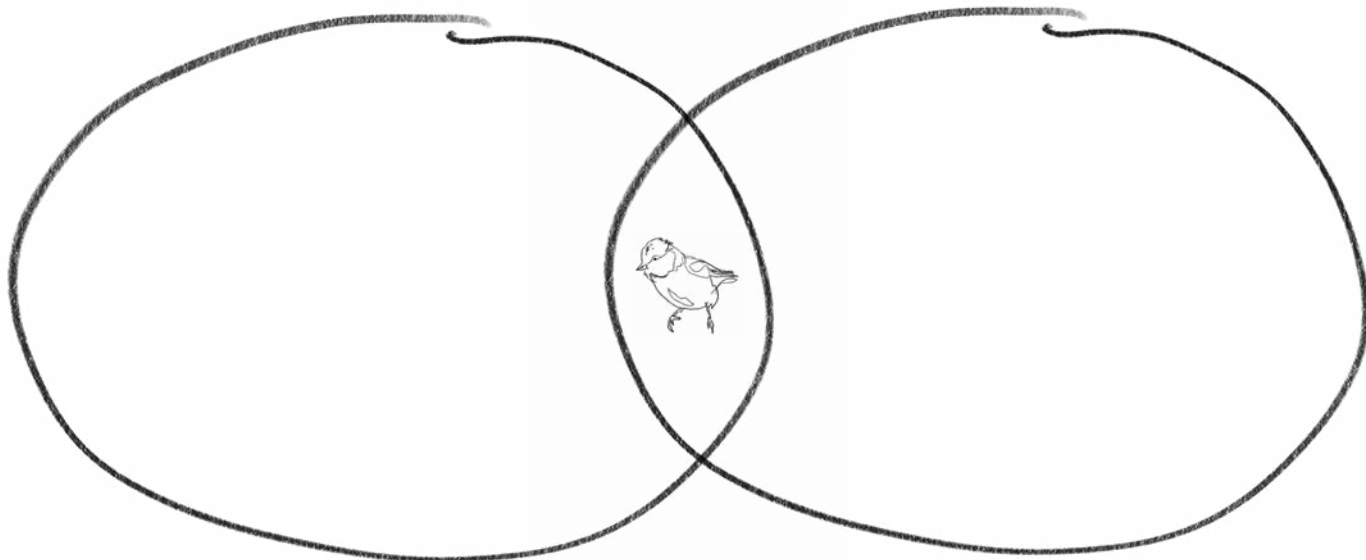
5. Dalo by se říct, že v zahradě u našeho domku ptákům nic nechybí ani nehrozí, ale opak je pravdou! Kdo je největším predátorem pro ptáčky v blízkosti lidského obydlí? Vyplň tajenku a uvidíš.

1. Přírodní obydlí na kraji vody, ve kterém bydlí např. volavky, lysky nebo zpěvní ptáci, kteří se podle tohoto druhu trávy jmenují (náповědou ti může být i jedna večerníčková postava).
2. Roční období, kdy je nejlepší budku vyrobit a umístit do zahrady, ptáci tak mají dostatek času se v ní zabydlet, než se mláďata vylíhnou.
3. Existují tři druhy kosa. U nás žijí jen dva: kos horský a nejčastěji kos (doplň druhové jméno, náповědou ti je barva peří).
4. Tučná a lahodná potrava pro ptáky. Jedná se o určité stadium vývoje motýlů.
5. Tento pták je známý pro svou ukecanost. Občas nechápeme, proč ho do svých zahrad chceme. Ale pozor! Tento pták nechodí jen na naše ovoce, on má rád i slimáky, a tak nás těchto škůdců zbavuje.

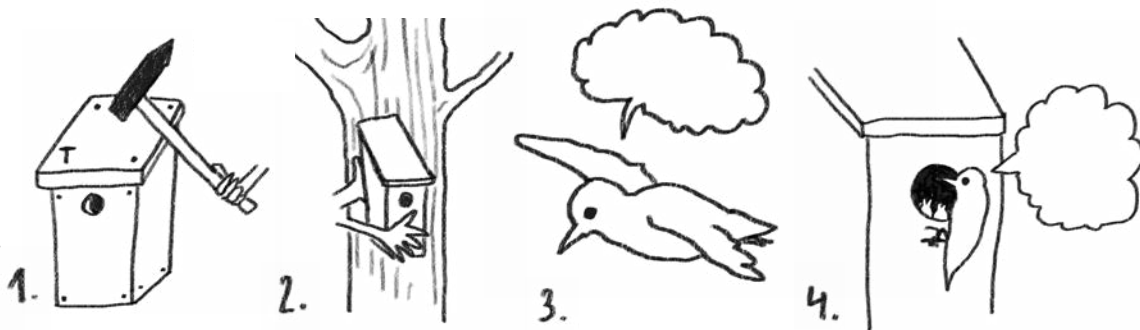
6. Nakresli: A. Kdo se bojí ptáků?

B. Koho se naopak bojí ptáci?

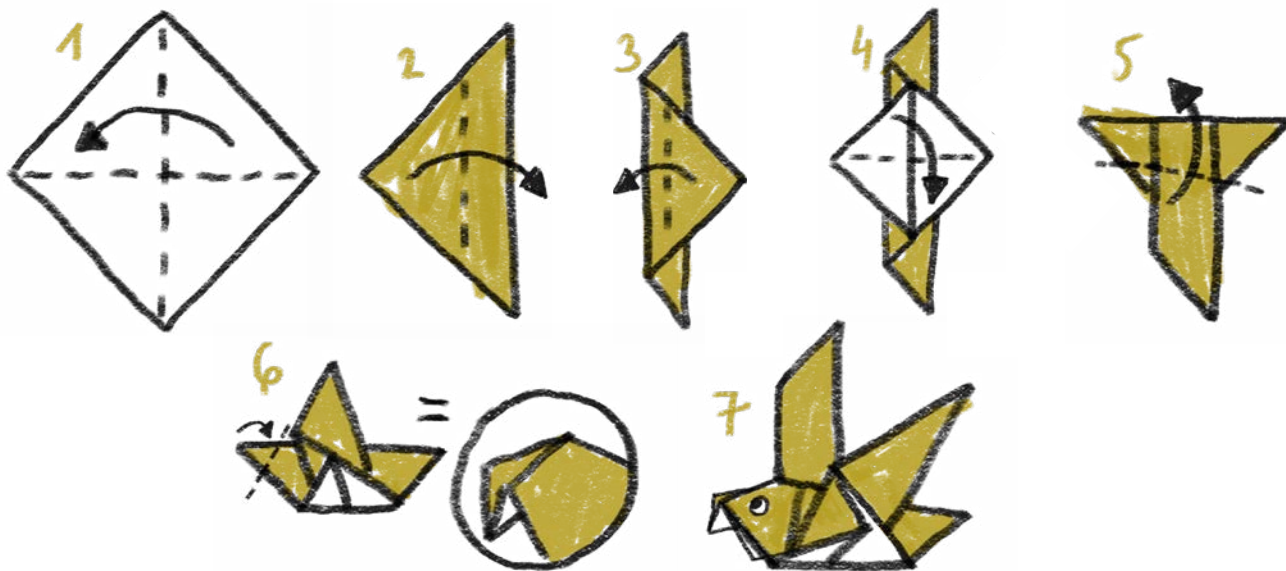
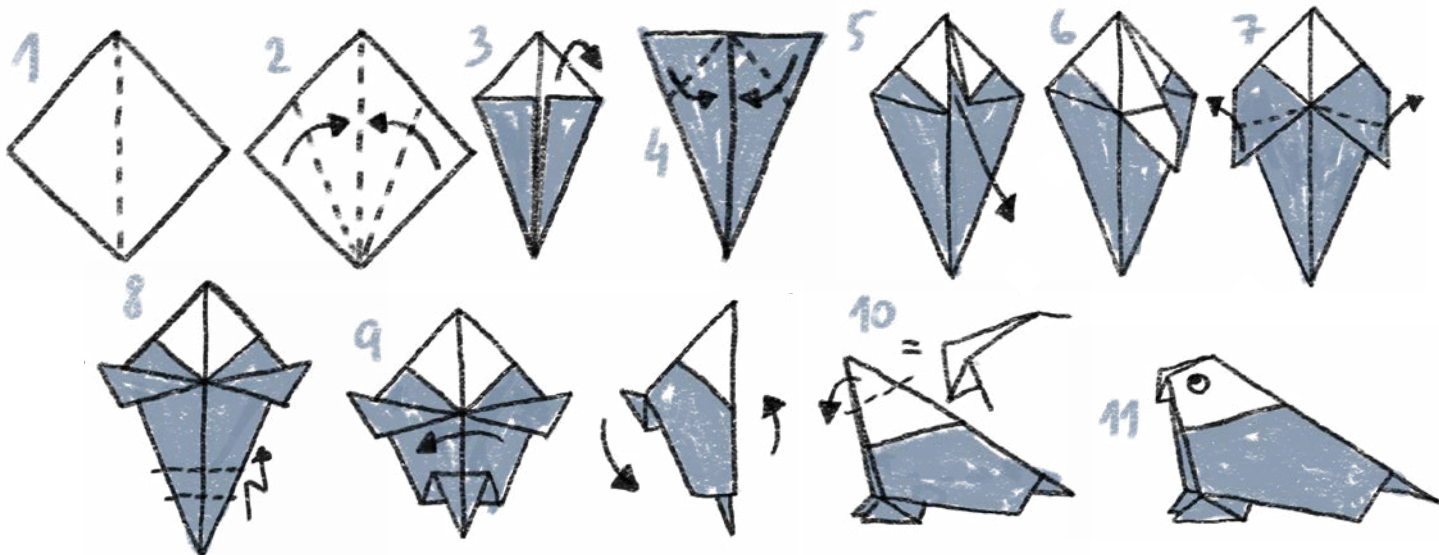

Můžeme vyrábět různé ptačí budky. Musíme ale vědět, pro jaký druh ptáka budku připravujeme! Na paměti tak máme: velikost vletového otvoru, ale i tvar a velikost celé budky. Věděli jste, že vnitřní stěny budky by měly být hrubé, neopracované? Ptáčata pak po stěnách lépe šplhají...

7. Dokresli a dopiš příběh. Může být veselý, vtipný, reálný nebo smyšlený a třeba i smutný. To je na tobě.

8. Vezmi si tenčí papír. Pokud je podlouhlého formátu, odstříhni z něj proužek tak, abys měl/a čtverec, a puš' se do skládání origami ve tvaru ptáčka! Nakonec je můžeš vybarvit tak, aby vznikly konkrétní druhy. Kosa, datla nebo straku bys zvládl/a a sýkoru koňadru a modřinku ses už naučil/a. Tak do toho!

ODPOVĚDI: 4. dutina stromu, hustý keř, rákosí, kolmý břeh, lidské obydlí; 5. tajenka: KOČKA (1. rákosí, 2. podzim, 3. černý, 4. housenky, 5. špaček; 6. A housenky, brouci, hmyz, slimáci, ... B kočky, kuny, větší a draví ptáci, ...

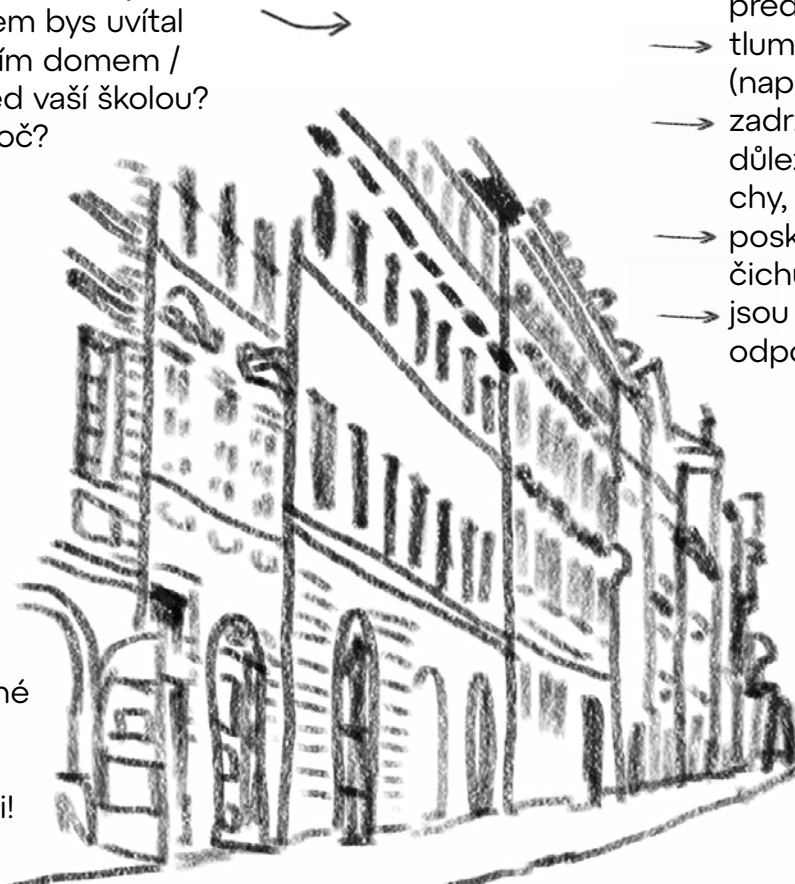

ROSTLINY

Asi víš, že rostliny vyrábějí kyslík, který my lidé i všichni živí tvorové nutně potřebujeme pro svůj život. Stromy ale mají mnohem víc funkcí, které nesmíme přehlédnout. Jsou pro nás i pro přírodu nesmírně užitečné. Proč tedy ve městech sázíme stromy?

1. Zamysli se a zakroužkuj, kvůli jakým vlastnostem bys uvítal stromy před vaším domem / ve vaší ulici / před vaší školou? Chybí ti tam? Proč?

2. Dokresli do prázdné a smutné ulice stromy, krásně barevné a vzrostlé! Oživ ji!

V přírodě najdeme mnoho rozličných tvarů a barev. Jaké druhy rostlin jsou u nás chráněné? Jak se sází stromy a proč jsou pro nás tak důležité?

Stromy ve městě:

- zvlhčují ovzduší,
- vyrovnávají teplotní rozdíly (v létě vytvářejí stín a v zimě chrání domy před velikým mrazem),
- tlumí hluk a snižují prašnost (například od aut v ulicích),
- zadržují vodu v půdě (ta je důležitá pro všechny další živočichy, i ty nejmenší),
- poskytují úkryt mnoha dalším živočichům,
- jsou oázou pro nás a rádi u nich odpočíváme a nabíráme sílu, ...

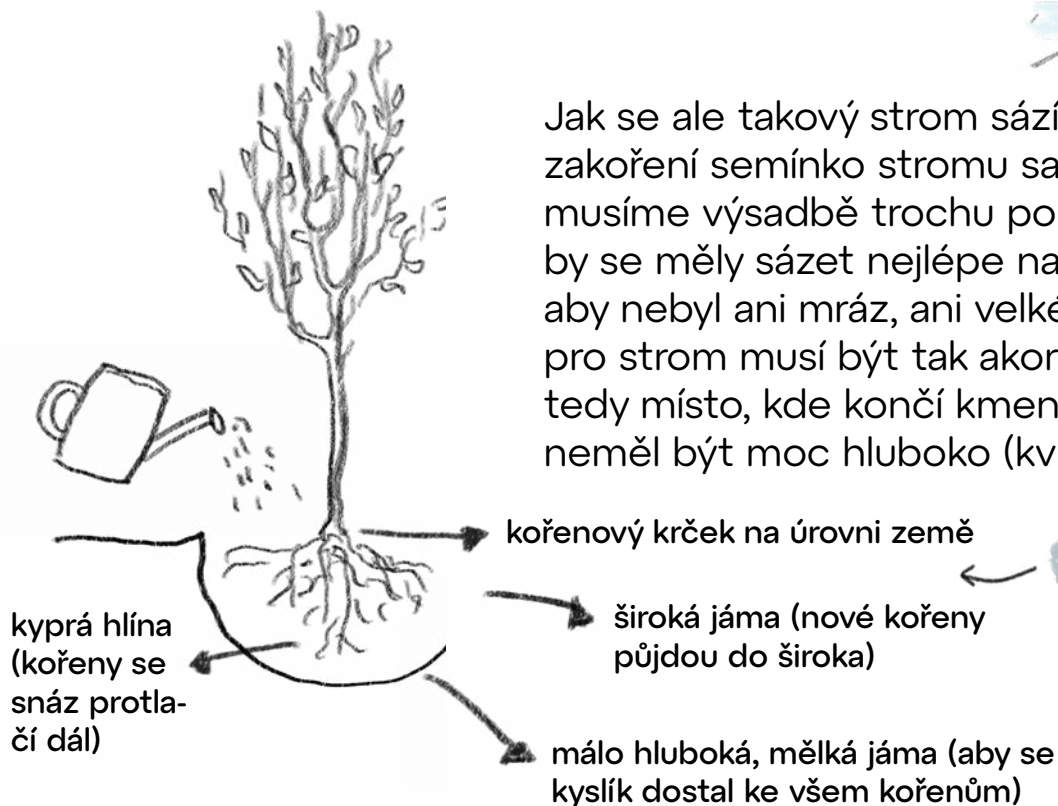
Ve městech i mimo ně se stromy vysazují do takzvaných alejí. Stromořadí mohou sloužit jako vstupní brána do měst. Sázela se už v dávné historii. Nebylo to ale jen kvůli zkrášlení okolí. Aleje jsou užitečné i z mnoha jiných důvodů. Například chrání cesty před větrem nebo navátým sněhem, stíní je před sluncem, jsou důležitými orientačními body (lemují silnice)...

3. Zakroužkuj, kde všude se aleje mohou nacházet:

- podél potoků a řek
- v posteli
- na střechách domů
- podél pozemků (louky, pole, lesy)
- podél silnic
- kolem kruhových objezdů

Jak se ale takový strom sází? Ve volné přírodě zakoření semínko stromu samo, ale ve městech musíme výsadbě trochu pomoci. Tak třeba: stromy by se měly sázet nejlépe na podzim nebo na jaře, aby nebyl ani mráz, ani velké vedro a sucho. Jáma pro strom musí být tak akorát! A kořenový krček, tedy místo, kde končí kmen a začínají kořeny, by neměl být moc hluboko (kvůli případné hnilobě).

4. Dokresli plody stromu, takové, jaké máš rád/a. Ke kterému stromu patří?

5. Spoj název stromu s jeho plody:

dub

kaštany

javor

žaludy

buk

bukvice

jírovec

dvounažky (odborně se jim říká samary, věděl/a jsi to?)

6. Spoj popis stromu, jeho rodové i druhové jméno a obrázek listu.

U nás rostou jak jehličnaté, tak listnaté stromy, a to klidně i tisíc let staré. Zastavme se u pár nejznámějších. Třeba takový **javor**. Je oblíbený pro své dřevo, ze kterého se vyrábí nábytek. Věděli jste ale, že se z něj vyrábí také javorový sirup? Když takovým sirupem polijete lívance, to je pane dobrota!

Oblíbený je u nás také **buk**. Má krásně hladkou kůru. Poznali byste ho?

A květ **lípy** sbíráme zase na moc dobrý lipový čaj. Lípu jsme si v naší republice zvolili jako národní strom!

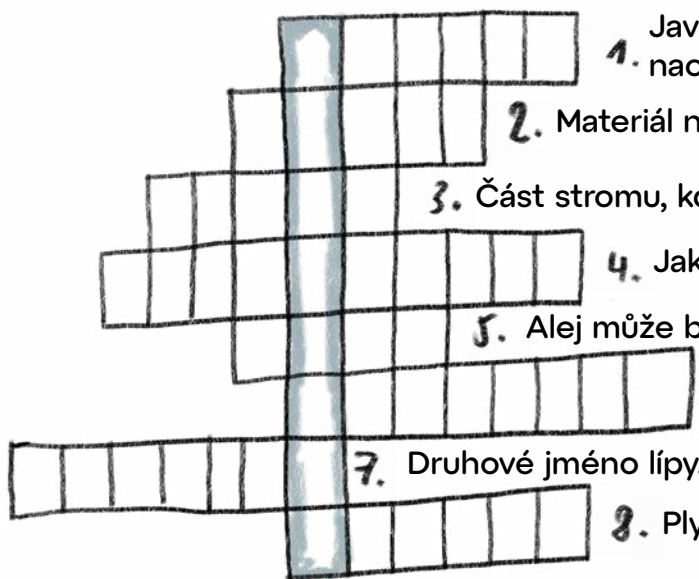
malolistá/srdčitá

klen

lesní

7. Vyplň tajenku. Vyjde ti slovo, které možná neznáš, je to lidový název pro dub letní. Duby jsou u nás chráněné a je důležité je do naší krajiny vysazovat a pečovat o ně. Sušená dubová kůra, slupovaná na jaře, se hojně využívá v lékařství.

1. Javorový list si za národní symbol zvolil stát, který se nachází na severu Ameriky. Napiš název státu.

2. Materiál na výrobu nábytku.

3. Část stromu, kde kmen přechází v kořeny. Stromový...

4. Jak jinak nazýváme stromovou alej?

5. Alej může být podél potoků, řek, silnic i polních...

6. Bažantnice není ani les, ani park, ale oboje dohromady, tedy...

7. Druhé jméno lípy. Tvar jejího listu je symbolem lásky.

8. Plyn, který produkují rostliny a my ho dýcháme.

Ještě se krátce zastavme u jedné rostliny, která je také přísně chráněná a v naší zemi se nachází pouze na Moravě! Až půjdeš příště na procházku, třeba na ni narazíš. Je to nádherná dlouhá a jemňounce chlupatá tráva a jmenuje se kavyl písečný. Dorůstá třeba i 80 centimetrů, a jak název napovídá, roste nejčastěji na písčinatech.

8. Pojď tvořit! Vezmi si kousek papíru a pokus se trávu kavyl ztvárnit pomocí provázků a oboustranné izolepy. Jak kavyl vlastně vypadá? Inspiruj se obrázkem a nezapomeň, že jeho dlouhé chlupaté trsy pěkně vlají ve větru!

9. Papír a oboustrannou izolepu ještě neopouštějme. Zkus navrhnout vlastní list. Tvar je zcela na tobě. Potom ho formou koláže vyplň různými kousky z opravdových listů. Stříhej a lep.

ODPOVĚDI: 3. Podél potoků a řek, podél silnic, podél pozemků; 4. Jílovec (kaštaný), dub (žaludy), buk (bukvice), javor (dvounažky); 5. cest, 6. lesopark, 7. srdčítá, 8. kyslík); 1. Kanada, 2. dřev, 3. krček, 4. stromofád, 5. cest, 6. lesopark, 7. srdčítá, 8. kyslík); KŘEMELÁK

zima

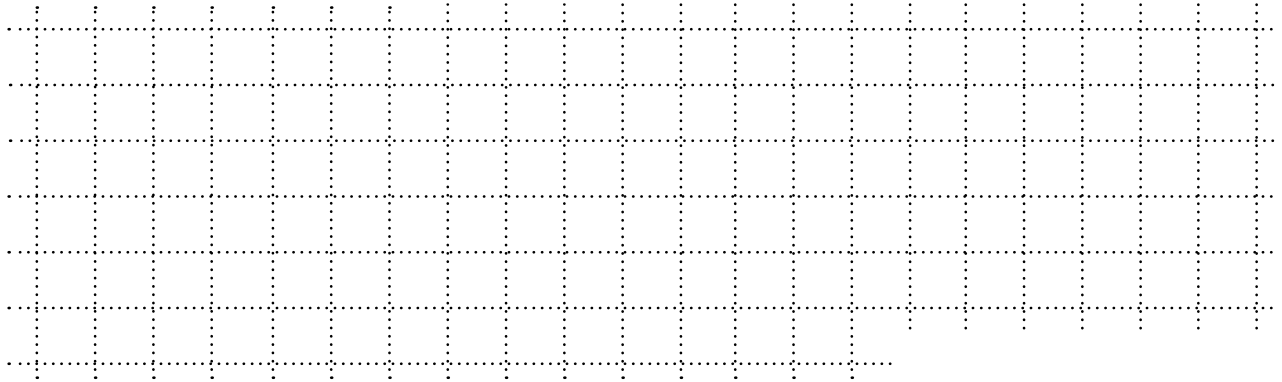
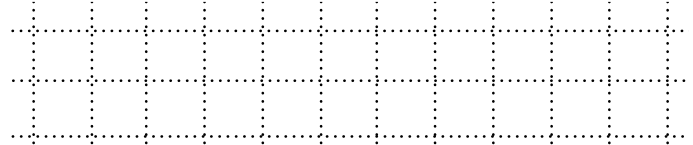
V zimě můžeme dokrmit různá zvířata. Tak třeba ptáčci mají rádi různá semínka, ořechy nebo sušený hmyz. Pomůžeme jim tak s potravou, kterou v nepříznivém počasí hůře hledají.

1. Jak říkáme malé dřevěné stavbičce, do které sypeme na zimu ptákům zrní?

VÁNOČNÍ POKRMY

Každý rok přes zimu nás čekají krásné svátky, Vánoce. Pojdme se společně podívat na zoubek tomu, co se objevuje na štědrovečerní tabuli. Né na tabuli ve škole, ale na stole mnoha rodin. Máš to také tak?

2. Další úkol je taková bojovka. Vymysli si se skupinkou kamarádů nebo dospěláků nějakou procházku/trasu městem či přírodou a stanov 4 místa, kde budeš řešit úkoly (dospělák může i předem určit stanoviště a úkoly tam schovat). Odpovědi na 4 následující otázky budeš potřebovat k doložení tajenky. Na volnou plochu výše si můžeš zakreslit mapu procházky.

Bramborový salát

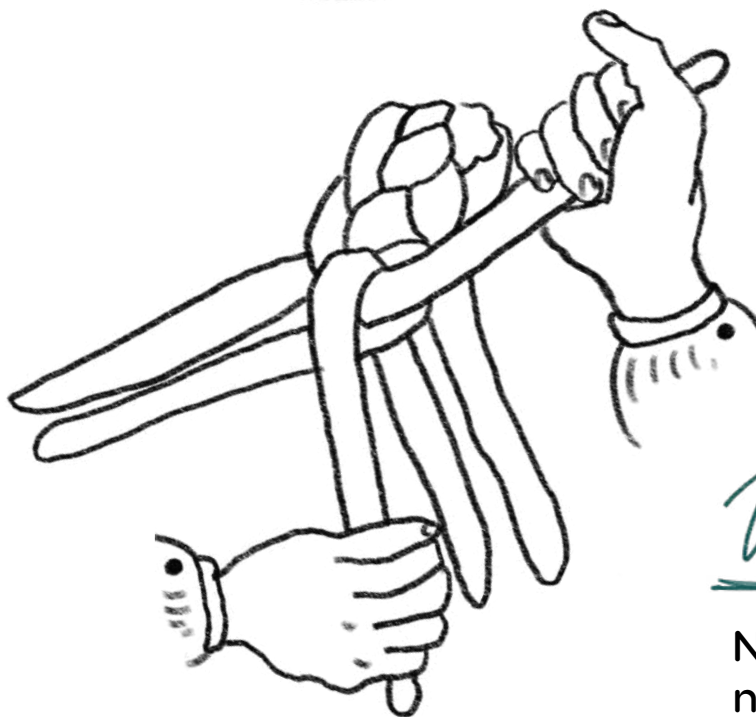

Chlazená pochoutka, kterou si na Štědrý večer dopřáváme tradičně už skoro sto let. Každý jej dělá trochu jinak a to je zajímavé.

tajenková otázka 1:

Kořenová zelenina, která se dává do bramborového salátu a má blahodárné účinky pro naše oči.

Rok se s rokem opět sešel,
mráz do Bažantnice vešel.

A ty jdeš zas stezkou kroky
poznat obyčeje, zvyky.

Našlapuj si polehoučku,
kresli, čmárej si do bločku.

Jdi (a neboj) podle mapy,
neztratíš se, my jdeme taky.

Možná máš líce červené,
ale užiješ si to, né, že né!

Vánočka

Nechat vykynout a poté uplést
nádhernou vánočku není jen tak,
do toho by se jeden pěkně zamotal.

tajenková otázka 2:

Z těsta na vánočku se nejprve uválí dlouhé válečky, které připomínají jeden druh zvířat. Ta se totiž do sebe na jaře při páření taky pěkně motají. Jak se tato zvířata jmenují?

Kapři

Kapři mají život těžký,
když Vánoce jsou za dveřmi.

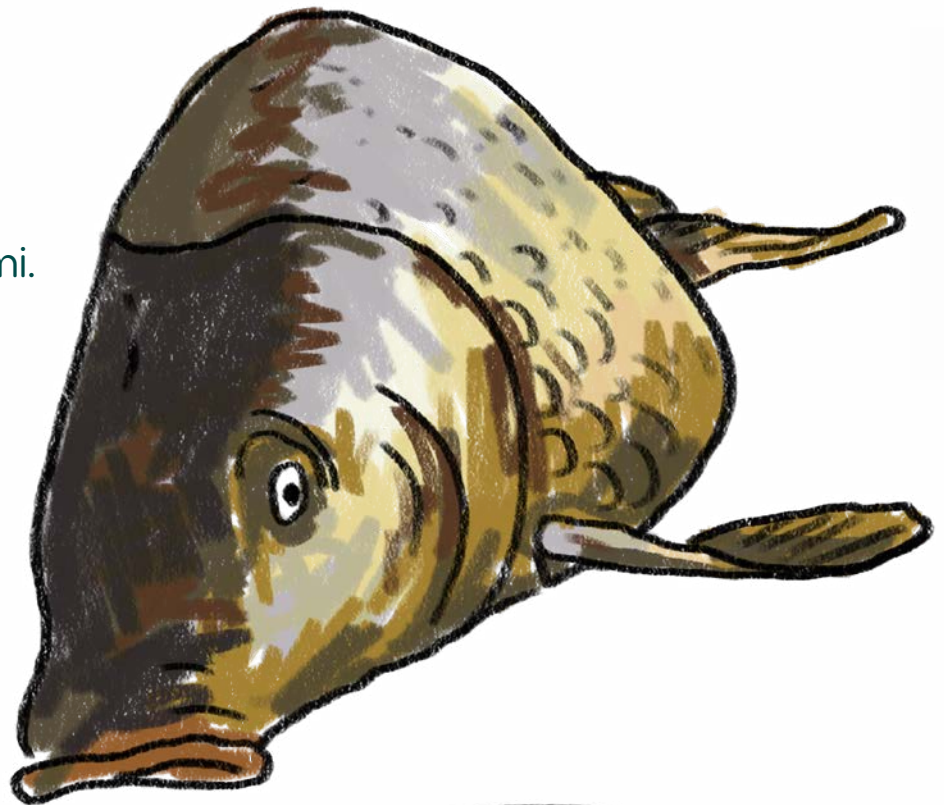
Navštívme je v rybníku,
v řece třeba zas štiku.

Div se, vodní světe,
co tu naleznete?

Ryby raky peřeje,
jak se kapr zahřeje?

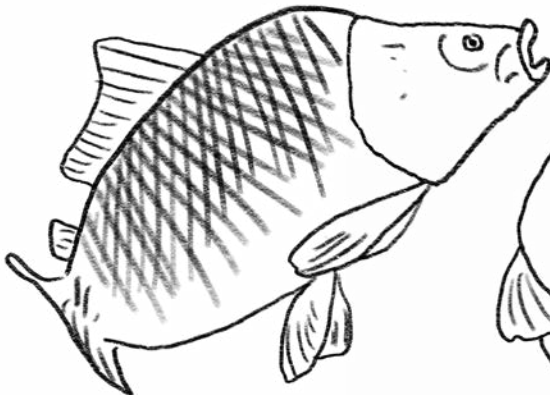
Než však sníh napad,
vzal si kapr kabát.

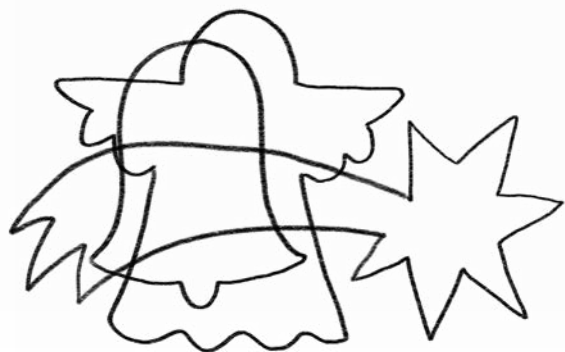
Nejsou hloupí, kapři,
však jim díky patří.

tajenková otázka 3:

V jaké vodě kapři žijí?

Perníčky

Vůně perníčků je nenapodobitelná. Kromě medu ji utváří tzv. perníkové koření. Víte ale, co takové koření obsahuje? Tak tedy: kardamom, badyán, skořici, nové koření, hřebíček, zázvor a muškátový oříšek. Mňam!

tajenková otázka 4:

Jak se nazývají kuchyňské pomůcky na výrobu perníčků nebo třeba slepovaných koleček?

Nezbylo ve světnici
nic už, ani v lednici.

Povídám nic naplat,
aspoň máme salát.

Nemám kapra, uzený,
hlavně že je chlazený.

3. Jak děláte bramborový salát
vy? Pokud si nejsi jistý/á, udělej
rozhovor s někým starším u vás
doma a ptej se, co všechno
při štědrovečerní večeři jíte
a z čeho se to vaří.

4. Vezmi si pastelku
a ozdob perníčky.

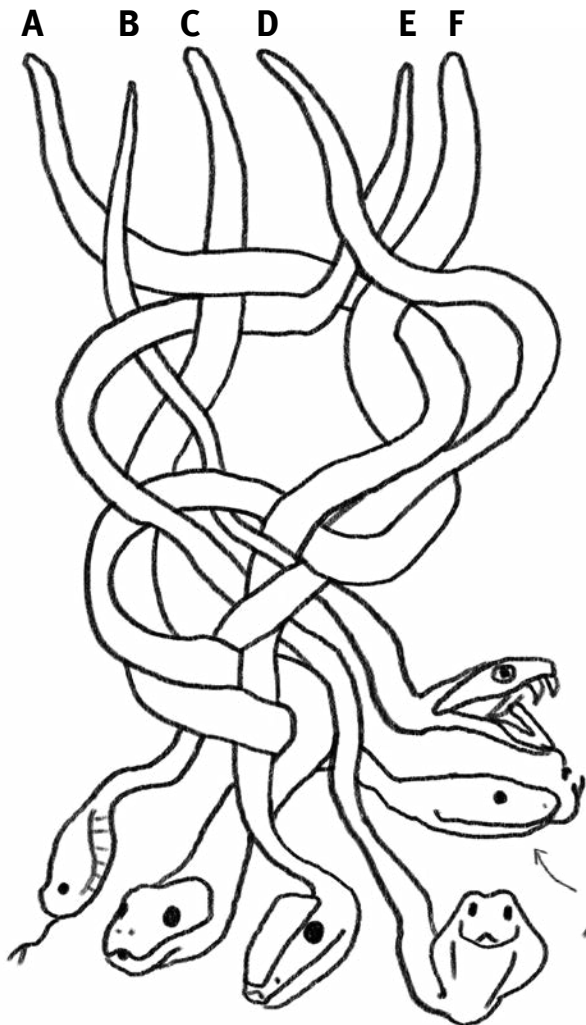
Ztratila se Žofka,
stromová užovka.

Strach ji tahá za vlásek,
najdi její ocásek.

Najít ji je nutno,
ať jí není smutno.

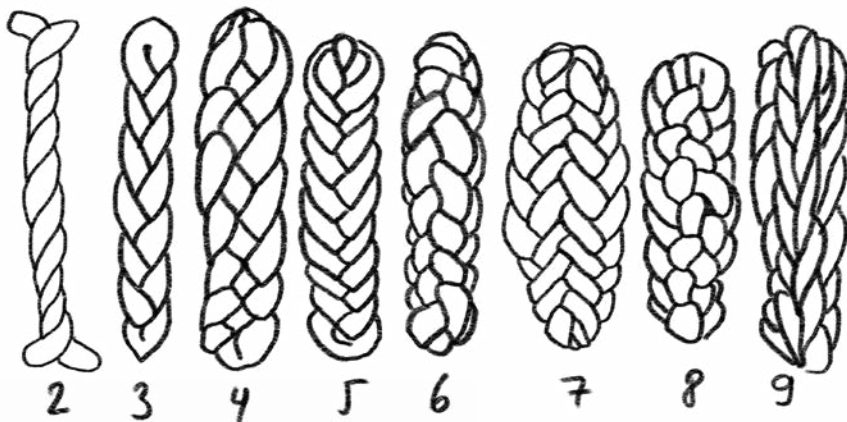
Koulí na nás očky
zpod hadí vánočky.

5. Užovka stromová není jedovatý had. U nás moc dru-
hů hadů nežije, a tak je užovka asi tím nejhojnějším. Vě-
děl/a jsi, že se jí lidově říká Eskulapka? Který ocásek A–F
jí patří? Všechny hady v téhle motanici můžeš vybarvit.

Užovka ŽOFKA

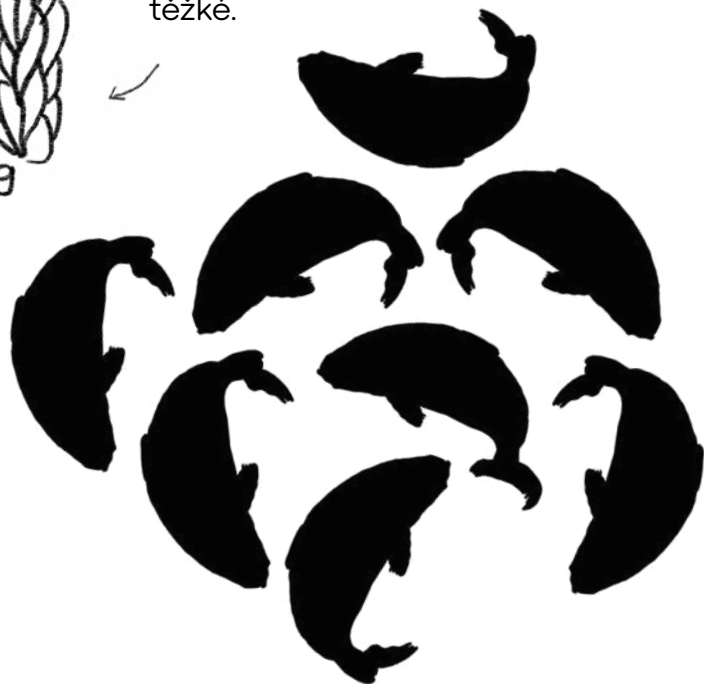

6. Vánočka se dá smotat různými způsoby: ze dvou nebo třeba devíti válečků těsta. Vezmi si provázky a vyzkoušej si to. Alespoň ze dvou, třech a čtyřech. Pak už je to docela těžké.

7. Jen jeden stín kapra je jiný, najdi ho!

KO-KO KO-KODÁÁÁÁÁK,
KAM MÁM TO VAJÍČKO DÁÁÁÁÁT?

JSI SNAD BEZ ROZUMU?
DEJ HO PŘECE DO RUMU!

8. Jak se nazývá tradiční vánoční likér, který se vyrábí z vajíček a rumu? Kvůli alkoholu není pro děti. Když ale při výrobě vynecháš rum, rázem budeš mít dětskou verzi. Vyzkoušej to doma!

tajenka:

Tajenkou vyluštíš jedno moc pěkné slovíčko. Víš, co znamená? Nejedná se jen o jiný výraz pro hudbu, ale také o tradiční vánoční pokrm z dávných dob. Dávaly se do něj samé dobroty, zkus si ho doma uvařit. Z čeho všeho se pokrm skládá, najdeš pod tajenkou.

1. Stanoviště 1

Dvě slova. Dřevěná hračka

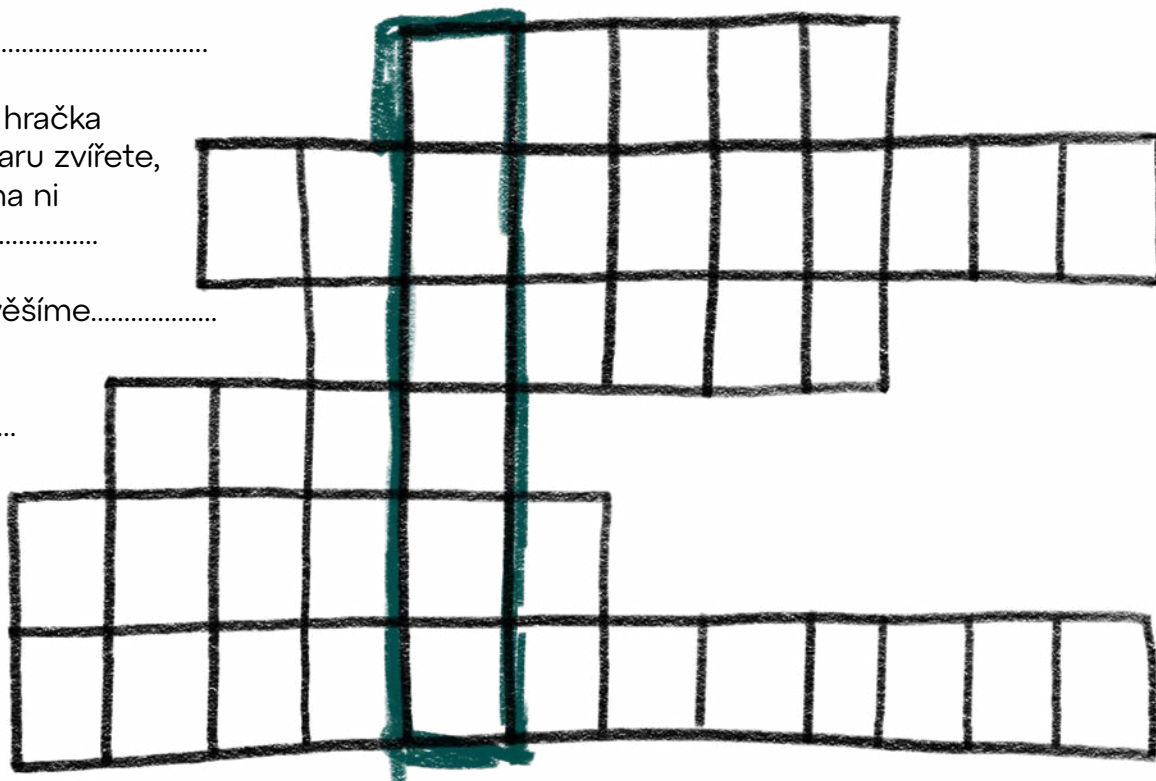
2. pro malé děti ve tvaru zvířete, které řehtá. Dá se na ni posadit a houpat:)

3. Na vánoční strom věšíme.....

4. Stanoviště 2

5. Stanoviště 3

6. Stanoviště 4

Do vánočního pokrmu patří: jablečné křížaly 100 g, hruškové křížaly 100 g, sušené švestky 100 g, rozinky 2 lžice, hřebíček 2 ks, skořice 1 svitek, badyán 1 hvězdička, med, citronová šťáva a perník na strouhání.

ODPOVĚDI: 1. krmítko; 2. tajenka; MUZIKA (1. mrkev, 2. houpat či kůň, 3. ozdoby, 4. hadi, 5. sladká, 6. vykrajovátko; další úkoly: 5. C; 7. uprostřed; 8. vaječný likér nebo-li vaječnák.

Sešit aktivit pro děti vznikl za podpory Karel Komárek Family Foundation a ve spolupráci s Bažantnice žije a Dům přírody Hodonínské Dúbravy. Napsala, ilustrovala a graficky upravila Kateřina Číberová. Tištěno v Hodoníně 2024.

